

Лариса Я. Самойленко¹, Антон В. Дробот²
**ПУБЛІЧНА ПОЛІТИКА В СФЕРІ
ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ БІЗНЕСУ**

У статті досліджується проблема економічної безпеки бізнесу в контексті публічної політики, з особливим акцентом на виклики, які постають перед підприємствами в Україні під час повномасштабної війни. Економічна безпека бізнесу є одним із ключових елементів стабільного функціонування національної економіки, оскільки саме підприємницька діяльність створює базу для економічного зростання, забезпечення зайнятості та поповнення державного бюджету. Однак сучасні виклики, такі як війна, інфляція, валютні коливання, політична нестабільність та кіберзагрози, ставлять під загрозу стабільність підприємств, що підвищує важливість державного втручання та підтримки. В дослідженні аналізуються теоретичні аспекти економічної безпеки бізнесу, зокрема поняття економічної безпеки, її основні характеристики та чинники, які впливають на стійкість підприємств. Розглянуто роль держави у забезпеченні економічної безпеки, особливо в умовах війни, коли підприємства зазнають значних втрат через руйнування інфраструктури, втрату активів та знищення виробничих потужностей. Окрему увагу в статті присвячено аналізу чинних механізмів публічної політики, спрямованих на підтримку економічної безпеки бізнесу в Україні.

Розглядаються законодавчі ініціативи, регуляторні інструменти та інституційні механізми, які використовуються державою для захисту підприємств від економічних загроз. Окремо акцентується увага на міжнародних підходах до формування публічної політики у сфері економічної безпеки, що можуть бути корисними для вдосконалення національної стратегії. Авторами розглянуто основні загрози економічній безпеці бізнесу. Серед них: інфляція, валютні коливання, фінансові кризи, політичні ризики, війна, міжнародні санкції, а також технологічні виклики та кіберзагрози. Війна в Україні створює нові економічні та політичні ризики, які негативно впливають на бізнес-середовище, зокрема шляхом руйнування інфраструктури та втрати робочої сили. В дослідженні запропоновано стратегії та рекомендації щодо підвищення економічної безпеки бізнесу в умовах війни та економічної кризи. Зокрема, підкреслюється необхідність підвищення прозорості та стабільності державної політики, розвитку партнерських відносин між державою та бізнесом, а також підтримки інноваційних і технологічних ініціатив. Впровадження цих рекомендацій дозволить українським підприємствам краще адаптуватися до нових викликів і мінімізувати ризики, пов'язані з економічною нестабільністю.

В результаті підсумовано основні аспекти дослідження та зазначено, що подальші наукові дослідження мають бути спрямовані на вивчення нових викликів, пов'язаних з відновленням економіки після війни, а також на розробку комплексних стратегій, які дозволять підприємствам залишатися стійкими та конкурентоспроможними в умовах глобальних і локальних криз.

Ключові слова: економічна безпека бізнесу, публічна політика, політична нестабільність, кіберзагрози, державна підтримка, державно-приватне партнерство, відновлення економіки.

Табл. 1. Літ. 13.

DOI: 10.32752/1993-6788-2024-1-279-16-27

¹ Bohdan Khmelnytsky National University of Cherkasy, Ukraine.

² Bohdan Khmelnytsky National University of Cherkasy, Ukraine.

Larisa Y. Samoylenko, Anton V. Drobot

PUBLIC POLICY IN THE FIELD OF BUSINESS ECONOMIC SECURITY

The article examines the issue of business economic security in the context of public policy, with a particular focus on the challenges faced by enterprises in Ukraine during the full-scale war. Business economic security is one of the key elements of the stable functioning of the national economy, as entrepreneurial activity serves as the foundation for economic growth, job creation, and state budget revenues. However, modern challenges such as war, inflation, currency fluctuations, political instability, and cyber threats jeopardize the stability of enterprises, emphasizing the importance of state intervention and support. The study analyzes the theoretical aspects of business economic security, including the concept of economic security, its main characteristics, and factors influencing the resilience of enterprises. The role of the state in ensuring economic security, particularly in wartime conditions when businesses suffer significant losses due to infrastructure destruction, asset loss, and production capacity damage, is also explored. The article pays special attention to analyzing the existing public policy mechanisms aimed at supporting business economic security in Ukraine. Legislative initiatives, regulatory tools, and institutional mechanisms used by the state to protect businesses from economic threats are reviewed. The article also highlights international approaches to shaping public policy in the field of economic security, which can be useful for improving national strategies. The authors consider the main threats to business economic security, including inflation, currency fluctuations, financial crises, political risks, war, international sanctions, as well as technological challenges and cyber threats. The war in Ukraine creates new economic and political risks that negatively affect the business environment, particularly through infrastructure destruction and loss of the workforce. The study proposes strategies and recommendations for enhancing business economic security in the context of war and economic crisis. In particular, it emphasizes the need to increase transparency and stability in public policy, develop partnerships between the state and business, and support innovative and technological initiatives. Implementing these recommendations will allow Ukrainian enterprises to better adapt to new challenges and minimize risks associated with economic instability.

The article concludes by summarizing the key aspects of the study and stating that future research should focus on exploring new challenges related to post-war economic recovery and developing comprehensive strategies that will enable businesses to remain resilient and competitive in the face of both global and local crises.

Keywords: business economic security, public policy, political instability, cyber threats, state support, innovation, public-private partnership, economic recovery.

Peer-reviewed, approved and placed: 01.09.2024.

Постановка проблеми. Економічна безпека бізнесу є однією з основних складових національної безпеки держави, оскільки саме бізнес є рушійною силою економічного розвитку. У сучасних умовах зростаючих глобальних і локальних викликів, таких як економічні кризи, пандемії, війни та геополітична нестабільність, підприємства постійно стикаються з численними ризиками. Економічні коливання, політичні зміни, загрози кібератак та нові регуляторні вимоги змушують бізнес шукати нові способи забезпечення своєї безпеки. Водночас, державна політика повинна бути спрямована на створення сприятливого середовища для розвитку бізнесу та мінімізацію негативних впливів зовнішніх і внутрішніх загроз.

Роль держави в забезпеченні економічної стабільності та підтримці бізнесу в кризові періоди є надзвичайно важливою. Ефективна публічна

політика може сприяти не лише стабілізації економіки, але й стимулюванню інвестицій, інновацій та стійкого зростання бізнесу. Тому питання проаналізувати, як саме державні органи реалізують заходи для забезпечення економічної безпеки, є важливим і актуальним у сучасному науковому дискусії.

Наукова проблема представленого дослідження полягає у визначенні та аналізі ефективності державної політики, спрямованої на забезпечення економічної безпеки бізнесу в умовах сучасних економічних викликів і загроз. З одного боку, бізнес середовище стикається з ризиками глобалізації, економічних криз, кіберзагроз та інших факторів, що негативно впливають на його стабільність. З іншого боку, держава має створювати умови, які сприятимуть захисту та розвитку підприємницької діяльності. Основне питання полягає в тому, наскільки дієвою є публічна політика в сфері економічної безпеки бізнесу, які її інструменти є найбільш ефективними, та як можливо удосконалити механізми державного регулювання для забезпечення стабільності та розвитку бізнесу в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання публічної політики у сфері економічної безпеки бізнесу активно досліджується з різних аспектів. Так, у роботі Білика Р. [1] акцентується увага на механізмах інноваційної модернізації економіки в умовах глобального розвитку. Автор підкреслює, що інноваційна політика може значно підвищити економічну безпеку держави, включаючи бізнес, шляхом стимулювання інноваційної діяльності. Вербицька Г. [2] аналізує публічні механізми розвитку інноваційної діяльності, що безпосередньо пов'язано із забезпеченням економічної безпеки України. Дослідження показує, що саме державні ініціативи можуть стати ключовим фактором підтримки стабільності бізнесу в умовах сучасних викликів. Воротін В. і Шинкарьов А. [3] розглядають проблеми публічної економічної політики України в умовах воєнного стану. Їхні дослідження актуалізують питання взаємодії держави і бізнесу в кризових ситуаціях, коли необхідні оперативні та ефективні рішення для забезпечення економічної безпеки. Глушко А. [4] досліджує дерегуляцію бізнес-середовища в умовах воєнного стану, підкреслюючи важливість зменшення бюрократичних бар'єрів для підприємців. Його висновки підтверджують необхідність реформування регуляторної політики для підтримки бізнесу у кризові періоди. Загурський В. [5] розглядає державно-інституційне забезпечення інноваційної моделі економіки, що тісно пов'язане з темою економічної безпеки бізнесу. Автор пропонує інституційні механізми, які сприяють зміцненню економічної безпеки через підтримку інноваційної активності. Дослідження Іванової В. [6, 7] фокусуються на проектуванні та моделюванні систем публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки, що є важливим компонентом загальної економічної безпеки бізнесу, зокрема в умовах інтеграції в глобальні ринки. Кошиков Д. [8, 9] у своїх роботах досліджує адміністративно-правові засади реалізації державної політики у сфері забезпечення економічної безпеки. Автор детально аналізує правові механізми та процедури, які впливають на забезпечення стабільності бізнесу через державне регулювання. Лисяк О. [10] підкреслює важливість державного управління економічною безпекою в

умовах становлення держави. Його дослідження важливі для розуміння державної політики, спрямованої на підтримку економічної стійкості бізнесу. Неустроев Ю. [11] акцентує увагу на ролі інновацій у забезпеченні економічної безпеки, що підкреслює необхідність розробки інноваційних стратегій на рівні держави для підтримки підприємництва. Овчарук Е. [12] аналізує організаційно-правові механізми взаємодії органів публічної влади та бізнесу, що є важливим аспектом для ефективного функціонування системи економічної безпеки. Прямухіна Н. [13] досліджує роль політичних механізмів у забезпеченні економічної безпеки держави, що дає цінні вказівки на те, як політичні процеси впливають на безпеку підприємницької діяльності. Загалом, усі ці публікації підкреслюють важливість комплексного підходу до формування публічної політики у сфері економічної безпеки бізнесу, яка включає інновації, дерегуляцію, правове забезпечення та взаємодію з бізнесом.

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. Не применшуючи цінності існуючих досліджень, все ж варто відзначити, що кілька аспектів залишаються недостатньо дослідженими. Зокрема, це вплив цифрових технологій на економічну безпеку бізнесу та ефективність взаємодії держави і бізнесу в умовах різних криз. Також потребує подальшого вивчення міжнародний досвід у цій сфері та його застосування в Україні. Недостатньо досліджено вплив публічної політики на малий і середній бізнес, а також існують проблеми правозастосування у цій сфері. Вивчення цих питань сприятиме розвитку більш ефективної державної політики щодо економічної безпеки бізнесу.

Метою дослідження є аналіз публічної політики в сфері економічної безпеки бізнесу та визначення її впливу на економічну стабільність і розвиток підприємств. Дослідження спрямоване на вивчення механізмів державного регулювання, що забезпечують захист бізнесу від економічних загроз, таких як фінансові кризи, регуляторні бар'єри, а також вплив глобальних економічних і політичних процесів.

Завданнями дослідження є: вивчення теоретичних підходів до поняття економічної безпеки бізнесу та її ключових компонентів; аналіз існуючих законодавчих і регуляторних механізмів, що застосовуються для забезпечення економічної безпеки; виявлення основних загроз для економічної безпеки підприємств в умовах сучасних викликів; розробка рекомендацій щодо вдосконалення публічної політики з метою підвищення рівня економічної безпеки бізнесу. Це дослідження допоможе зрозуміти, як державні інструменти можуть бути використані для підтримки бізнесу в умовах економічної нестабільності та постійних загроз, що стоять перед сучасними підприємствами.

Основні результати дослідження. Економічна безпека бізнесу — це комплекс заходів і механізмів, спрямованих на захист підприємств від зовнішніх і внутрішніх загроз, які можуть негативно вплинути на їхню фінансову стабільність, конкурентоспроможність і можливість тривалого функціонування. У науковій літературі поняття економічної безпеки бізнесу визначається як здатність підприємств забезпечувати стійке функціонування та розвиток в умовах несприятливих впливів, а також ефективно

використовувати наявні ресурси для досягнення своїх цілей. Основними характеристиками економічної безпеки є фінансова стійкість, адаптаційна здатність до змін ринкових умов, захищеність від внутрішніх і зовнішніх загроз, а також здатність до інновацій та модернізації.

Економічна безпека бізнесу тісно пов'язана з концепцією національної безпеки, оскільки бізнес є одним з основних елементів економічної системи держави. Відсутність належного рівня безпеки на рівні окремих підприємств може спричинити загрози для національної економіки загалом, що проявляється у втраті робочих місць, зниженні податкових надходжень та ослабленні конкурентоспроможності країни на міжнародній арені. Для підприємств, які діють в умовах економічної та політичної нестабільності, питання забезпечення економічної безпеки стає пріоритетним.

В умовах сучасних викликів, особливо в Україні під час повномасштабної війни, економічна безпека бізнесу набуває ще більшої ваги. Багато підприємств зазнають прямих збитків через військові дії, втрату активів на тимчасово окупованих територіях, порушення логістичних ланцюгів та інші виклики. Водночас, внутрішні фактори, такі як зростання податкового навантаження, нестабільність правової системи, корупція та інші чинники, також негативно впливають на рівень економічної безпеки бізнесу в Україні [3].

Економічна безпека бізнесу формується під впливом комплексу внутрішніх та зовнішніх чинників. Внутрішні фактори включають фінансовий стан підприємства, його управлінську структуру, рівень інноваційності, компетенцію персоналу, а також ефективність управлінських процесів. Зовнішні фактори включають економічну та політичну стабільність держави, рівень розвитку правової системи, доступ до фінансових ресурсів, вплив міжнародних ринків, а також загрози, пов'язані з геополітичною ситуацією.

Одним з ключових внутрішніх чинників є фінансова стійкість підприємства. Це включає здатність компанії генерувати стабільні доходи, ефективно управляти витратами та забезпечувати належний рівень ліквідності. Фінансово стійке підприємство здатне протистояти короткостроковим економічним коливанням та підтримувати свою діяльність навіть в умовах кризових ситуацій. В умовах війни в Україні підприємства зіткнулися з серйозними фінансовими викликами, такими як втрати на ринках збуту, знищення активів та зростання вартості кредитних ресурсів [5].

Політична стабільність є ще одним важливим зовнішнім чинником, який значно впливає на економічну безпеку бізнесу. У країнах з високим рівнем політичної стабільності бізнес має кращі умови для прогнозування ризиків, планування своєї діяльності та інвестицій. У випадку з Україною, повномасштабна війна з Росією створила безпрецедентні ризики для підприємств, оскільки військові дії, знищення інфраструктури та окупація територій створюють значну невизначеність і ускладнюють планування.

Правова система є критично важливим чинником економічної безпеки бізнесу. Підприємства потребують чітких і стабільних правил гри, які забезпечують рівні умови для всіх учасників ринку. Нестабільність правового поля, часті зміни в законодавстві, недосконалість судової системи, корупція та бюрократія суттєво знижують економічну безпеку бізнесу. В Україні, через

складну політичну ситуацію та вплив війни, проблема ефективності правової системи є надзвичайно актуальною.

Технологічні фактори також відіграють важливу роль у забезпеченні економічної безпеки бізнесу. У сучасному світі технологічні інновації можуть стати ключовим інструментом для підвищення конкурентоспроможності підприємства та забезпечення його стійкості. Підприємства, які активно впроваджують нові технології, такі як автоматизація процесів, цифровізація та використання штучного інтелекту, можуть швидше адаптуватися до змін у ринкових умовах і мінімізувати ризики, пов'язані з економічною нестабільністю. Водночас війна в Україні створює нові виклики, такі як кіберзагрози, знищення технологічної інфраструктури та перебої в доступі до цифрових послуг [2].

Держава відіграє ключову роль у формуванні публічної політики, яка забезпечує економічну безпеку бізнесу. Основною функцією держави у цьому контексті є створення сприятливого економічного середовища, яке мінімізує ризики для підприємств і стимулює їх розвиток. Державна політика повинна бути спрямована на забезпечення макроекономічної стабільності, підтримку фінансових інституцій, розробку інноваційної інфраструктури, а також забезпечення правового захисту бізнесу.

В Україні держава активно працює над розробкою та впровадженням політики, яка допомагає бізнесу виживати і розвиватися в умовах війни. Серед таких заходів можна виділити податкові пільги для підприємств, що постраждали від війни, фінансову підтримку малого та середнього бізнесу, а також впровадження програм відновлення економічної діяльності на деокупованих територіях. Держава також займається забезпеченням стабільного функціонування фінансової системи, що є критичним для підтримки економічної безпеки підприємств.

Окремо слід зазначити роль держави у боротьбі з корупцією та покращенні правової системи, що є одним із ключових елементів для забезпечення економічної безпеки бізнесу. Без належної правової бази підприємства не можуть бути впевненими у своїй здатності захищати свої права та активи, що значно знижує їхню стійкість до економічних і політичних ризиків. Крім того, у період війни особливо важливо забезпечити захист бізнесу від кіберзагроз та інших технологічних викликів, оскільки багато підприємств зазнають атак з боку ворожих держав або кримінальних груп.

Таким чином, держава виконує функцію гаранта економічної безпеки бізнесу, формуючи умови, за яких підприємства можуть захищатися від внутрішніх і зовнішніх загроз, ефективно функціонувати в умовах кризи та брати участь у відновленні національної економіки. У контексті війни в Україні ця функція стає ще важливішою, оскільки бізнеси потребують не лише стабільних умов для роботи, але й підтримки у подоланні викликів, пов'язаних з військовими діями, відновленням зруйнованої інфраструктури та реінтеграцією деокупованих територій [10].

Економічна безпека бізнесу є складовою частиною національної безпеки, і багато держав розробляють спеціальні політики для підтримки стійкості підприємств в умовах ризиків. У сучасному світі механізми державної

політики у сфері економічної безпеки бізнесу є важливим інструментом захисту економічних інтересів, стимулювання розвитку підприємництва та забезпечення макроекономічної стабільності. Національні та міжнародні підходи до формування таких політик мають спільні риси, але значно відрізняються залежно від геополітичних, економічних та соціальних умов.

Міжнародний досвід демонструє, що успішні стратегії у сфері економічної безпеки бізнесу мають багаторівневий характер і включають поєднання державних інституцій, приватних партнерств та міжнародного співробітництва. Наприклад, в країнах Європейського Союзу економічна безпека бізнесу підтримується через єдину регуляторну базу, що забезпечує однакові правила для всіх країн-учасниць. Особливо важливим є створення механізмів захисту від транскордонних ризиків, таких як фінансові кризи, тероризм, кіберзагрози та екологічні катастрофи. Ці політики розробляються у тісній співпраці з приватним сектором, що дозволяє адаптувати заходи безпеки до специфіки різних галузей бізнесу.

У контексті України, яка перебуває у стані повномасштабної війни, механізми державної політики в сфері економічної безпеки бізнесу значною мірою орієнтовані на підтримку підприємств, які постраждали від військових дій, а також на захист критично важливих секторів економіки, таких як енергетика, транспорт, IT-галузь і аграрний сектор. Одним із ключових елементів державної політики є забезпечення функціонування бізнесу в умовах кризи шляхом надання податкових пільг, фінансової підтримки та спрощення адміністративних процедур.

Серед інших механізмів, які активно застосовуються, можна виділити:

- програми з рефінансування кредитів для малого та середнього бізнесу, що надаються під час кризи.
- стимулювання підприємництва через грантові програми для підприємств, що спрямовані на відновлення виробничих потужностей у деокупованих регіонах.
- програми державної підтримки експорту для забезпечення доступу до нових ринків збуту та компенсації втрат, пов'язаних із втратою традиційних ринків через військові дії.

Загалом, національні механізми в Україні спрямовані на захист бізнесу від впливу кризових явищ через фінансову підтримку, юридичний захист, розвиток інфраструктури та створення сприятливих умов для бізнесу в умовах війни. Водночас на міжнародному рівні Україна активно співпрацює з міжнародними інституціями, такими як МВФ та Світовий банк, з метою отримання фінансової та технічної допомоги для відновлення економіки.

Одним із ключових елементів державної політики у сфері економічної безпеки бізнесу є створення відповідної законодавчої та регуляторної бази. У цьому контексті важливу роль відіграють закони, нормативно-правові акти, постанови уряду, що визначають права та обов'язки бізнесу, а також правила регулювання економічних процесів [4].

В Україні, з огляду на війну та пов'язані з нею виклики, держава приймає комплексні законодавчі ініціативи, спрямовані на підтримку бізнесу та захист його від зовнішніх і внутрішніх загроз. Одним із таких інструментів є Закон

України "Про правовий режим воєнного стану", що містить положення про підтримку підприємницької діяльності в умовах воєнного стану. Важливими аспектами цього закону є захист майнових прав підприємств, відтермінування податкових зобов'язань та спрощення адміністративних процедур.

Окрім цього, в умовах війни важливим інструментом стало впровадження податкових пільг для бізнесу, який зазнав значних збитків від війни або функціонує в зоні бойових дій. Наприклад, тимчасово скасовані деякі податки для малого та середнього бізнесу, що дозволяє підприємцям зосередитися на відновленні своєї діяльності та підтриманні робочих місць. Важливо також зазначити впровадження механізмів компенсації втрат активів для підприємств, що були пошкоджені або знищені під час бойових дій [3].

Одним з основних регуляторних інструментів є законодавство, яке регулює діяльність критично важливих секторів економіки, таких як енергетика та транспорт. Наприклад, прийняті зміни до законодавства про енергетичну безпеку дозволяють державі встановлювати особливі правила функціонування енергетичних компаній в умовах війни, щоб забезпечити їх безперебійне функціонування. Такі заходи включають контроль над цінами на енергоносії, управління стратегічними запасами палива та захист від кібератак на енергетичну інфраструктуру.

Важливою частиною регуляторної політики в Україні є також боротьба з корупцією, яка є значною перешкодою для розвитку бізнесу та забезпечення його економічної безпеки. Прийняття антикорупційних законів і створення відповідних інституцій, таких як Національне антикорупційне бюро України (НАБУ) і Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК), стало важливим кроком для створення більш прозорого бізнес-середовища.

Забезпечення економічної безпеки бізнесу вимагає чіткої координації між різними державними органами та інституціями, які відповідають за реалізацію публічної політики в цій сфері. В Україні існує кілька ключових органів, що відіграють важливу роль у забезпеченні економічної безпеки бізнесу. Інституційні механізми в Україні спрямовані на забезпечення комплексного підходу до економічної безпеки бізнесу, включаючи фінансову підтримку, правовий захист, розвиток інфраструктури та захист від зовнішніх загроз [9].

В таблиці 1 узагальнено ключові елементи публічної політики в сфері забезпечення економічної безпеки підприємств України та особливості їх розвитку.

Технологічний прогрес є двояким фактором для бізнесу: з одного боку, він надає нові можливості для розвитку, з іншого — створює нові загрози, зокрема у вигляді кіберзагроз та цифрових викликів. Україна, як одна з країн, що зазнала значного збільшення кількості кібератак у зв'язку з війною, стикається з серйозними ризиками у цій сфері. Кіберзагрози є одним із найнебезпечніших викликів для сучасного бізнесу, оскільки атаки можуть спричинити як втрату фінансових ресурсів, так і втрату конфіденційних даних. У період війни ці ризики значно посилюються, оскільки кіберпростір використовується для здійснення атак з боку державних і недержавних акторів, зокрема з Росії.

Таблиця 1. Елемент публічної політики в сфері забезпечення економічної безпеки підприємств, складено авторами

Елемент публічної політики	Сутність елементу	Відповідальна державна установа	Проблеми на шляху розвитку елементу публічної політики в Україні
Фінансова підтримка підприємств	Надання пільгових кредитів, грантів та субсидій для підтримки бізнесу	Міністерство фінансів України, Національний банк України	Високий рівень інфляції, обмежений доступ до фінансових ресурсів, складнощі в кредитуванні
Правова підтримка та захист	Забезпечення стабільного законодавства та захисту прав підприємств	Міністерство юстиції України, Державна служба України з питань праці	Нестабільність правової системи, корупція, часті зміни в законодавстві
Підтримка інновацій та технологій	Стимулювання впровадження нових технологій через гранти та інфраструктуру	Міністерство економіки України, міжнародні організації (ЄБРР, Світовий банк)	Нестача ресурсів для інновацій, руйнування інфраструктури через війну
Захист від кіберзагроз та технологічних викликів	Впровадження кіберзахисних технологій та захист цифрових активів	Служба безпеки України (СБУ), Міністерство цифрової трансформації України	Посилення кіберзагроз під час війни, недостатнє фінансування кібербезпеки
Боротися з корупцією та забезпечувати прозорість	Прийняття антикорупційних законів і впровадження прозорого регулювання бізнесу	НАБУ, НАЗК, Міністерство юстиції України	Високий рівень корупції, недостатня ефективність боротьби з бюрократією

Багато українських підприємств зазнали кібератак, які були спрямовані на знищення даних, саботаж бізнес-процесів або отримання незаконного доступу до комерційної інформації. Такі атаки можуть мати катастрофічні наслідки для підприємств, оскільки можуть призвести до тривалої зупинки діяльності або суттєвих фінансових втрат. Крім того, кіберзлочинці можуть вимагати викуп за повернення доступу до даних або зупинку шкідливих дій, що створює додатковий фінансовий тиск на компанії.

Розвиток партнерства передбачає спільне вирішення проблем, з якими стикається бізнес, зокрема через реалізацію спільних проєктів, консультації та підтримку. Держава може надати бізнесу важливі ресурси у вигляді пільгових кредитів, грантів або податкових пільг, тоді як бізнес може сприяти економічному розвитку через інвестиції, інновації та створення нових робочих місць. Для цього необхідно впроваджувати механізми державно-приватного партнерства (ДПП), які дозволяють поєднати ресурси та можливості держави й приватного сектору для досягнення спільних цілей.

Однією з ініціатив, яка може підвищити рівень партнерства, є розробка стратегічних програм відновлення економіки після війни. Це може включати спільні інфраструктурні проекти, спрямовані на відновлення зруйнованих територій та створення нових економічних можливостей для бізнесу. Наприклад, держава може інвестувати у відновлення транспортної інфраструктури, що є ключовим елементом для багатьох підприємств, а бізнес — у розвиток нових виробництв або логістичних центрів у цих регіонах.

Одним із ключових напрямків підтримки є впровадження державних програм для стимулювання бізнесу до впровадження інноваційних рішень. Наприклад, держава може надавати гранти або пільгові кредити для підприємств, які впроваджують новітні технології, спрямовані на підвищення ефективності виробничих процесів або захист від кіберзагроз. В Україні багато підприємств стикаються з викликами, пов'язаними з кібербезпекою, тому підтримка таких ініціатив є надзвичайно важливою. Держава може стимулювати впровадження кіберзахисних технологій через податкові пільги або субсидії для компаній, які інвестують у безпеку своїх інформаційних систем.

Держава також може сприяти розвитку інновацій через співпрацю з міжнародними організаціями та донорами, які надають технічну та фінансову допомогу для підтримки бізнесу. Наприклад, міжнародні організації, такі як Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР) або Світовий банк, можуть надавати гранти або кредити на впровадження екологічно чистих технологій, розвиток цифрових рішень або модернізацію виробництв. Україна повинна активно співпрацювати з такими організаціями для залучення інвестицій в інноваційні проекти та створення сприятливих умов для технологічного розвитку.

Ще одним напрямком підтримки є створення національних програм цифровізації бізнесу. Війна показала важливість цифрових рішень для забезпечення стійкості бізнесу в умовах кризи. Підприємства, які змогли швидко адаптуватися до дистанційної роботи, впровадження електронних сервісів або онлайн-торгівлі, мають більше шансів на виживання та розвиток. Тому держава може підтримувати цифровізацію бізнесу через надання консультаційних послуг, створення онлайн-платформ для підтримки підприємництва або розробку національних стандартів для електронних сервісів.

Таким чином, підтримка інноваційних та технологічних ініціатив є важливим елементом стратегії підвищення економічної безпеки бізнесу в Україні. Держава має створити сприятливі умови для розвитку інновацій через фінансову підтримку, податкові стимули, інвестиції у наукові дослідження та розвиток технологічної інфраструктури.

Висновки. У рамках цього дослідження було проведено ґрунтовний аналіз публічної політики у сфері економічної безпеки бізнесу, зокрема в умовах повномасштабної війни в Україні. Висновки свідчать, що економічна безпека бізнесу є складним і багатовимірним поняттям, яке охоплює фінансові, політичні, технологічні та соціальні аспекти діяльності підприємств. У сучасних умовах, коли бізнес стикається з викликами, пов'язаними з війною, інфляцією, валютними коливаннями, геополітичними ризиками та

кібератаками, роль державної політики у забезпеченні економічної стабільності бізнесу стає ще важливішою.

Аналіз механізмів державної політики показав, що Україна застосовує низку національних та міжнародних підходів до підтримки бізнесу, зокрема через законодавчі ініціативи, регуляторні інструменти та інституційні механізми. Особливе значення мають податкові пільги, фінансова підтримка підприємств, що постраждали від війни, і програми рефінансування кредитів для малого та середнього бізнесу.

Результати дослідження виявили значні загрози для економічної безпеки українського бізнесу, серед яких: інфляція, валютні коливання, фінансові кризи, політична нестабільність та технологічні ризики, включаючи кіберзагрози. Війна створює додаткові виклики у вигляді втрат активів, зруйнованої інфраструктури та міграції кваліфікованих кадрів. Ці фактори знижують стійкість підприємств і підвищують їхню вразливість до економічних та політичних потрясінь.

Для підвищення економічної безпеки бізнесу рекомендується покращити прозорість і стабільність державної політики, сприяти розвитку партнерських відносин між державою та бізнесом, а також підтримувати інноваційні та технологічні ініціативи. Це дозволить підприємствам краще адаптуватися до нових умов та мінімізувати ризики.

Подальші дослідження у сфері економічної безпеки бізнесу мають бути спрямовані на глибший аналіз нових загроз, що виникають в умовах сучасних криз, таких як зміни глобальних ринків, розвиток технологій і вплив кліматичних змін. Особливу увагу слід приділити оцінці нових викликів, пов'язаних з відновленням економіки після війни, а також адаптації публічної політики до нових глобальних тенденцій.

Крім того, важливо досліджувати можливості підвищення стійкості бізнесу через впровадження новітніх технологій, цифровізації процесів та кіберзахисту. Іншим важливим напрямком є дослідження моделей державно-приватного партнерства, яке може стати ефективним інструментом відновлення економіки та забезпечення економічної безпеки в постконфліктний період.

Загалом, перспективи подальших досліджень мають бути орієнтовані на розробку комплексних стратегій, що дозволять українському бізнесу стати більш стійким і конкурентоспроможним у глобальній економіці, незважаючи на внутрішні та зовнішні виклики.

1. Білик Р.С. Механізми інноваційної модернізації економіки в умовах глобального розвитку. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2019. Вип. 26. Ч. 1. С. 17-24.

2. Вербицька Г.Л. Публічні механізми розвитку інноваційної діяльності як фактор забезпечення економічної безпеки України. Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. Вип. 20. Т.2. 2024. doi: <https://doi.org/10.15330/apred.2.20.86-95>

3. Воротін В.Є., Шинкарьов А.М. Публічна економічна політика України: виклики воєнного стану. Вісник національного університету цивільного захисту України. Серія "Державне управління". 2022. С.66-75. DOI: 10.52363/2414-5866-2022-1-8.

4. Глушко А.Д. Деретуляція бізнес-середовища в Україні в умовах воєнного стану. Економічна безпека: держава, регіон, підприємство : матеріали Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф., 29 верес. 2022 р. Полтава : Нац. ун-т ім. Юрія Кондратюка, 2022. С. 24-27

5. Загурський В.Ф. Державно-інституційне забезпечення інноваційної моделі економіки. Економіка, управління та адміністрування. 2023. No2. С. 144-149.
6. Іванова В. М. Проектування системи публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки України. Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права. Випуск 3, 2022. С.36-41. DOI <https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2022.3.6>
7. Іванова В. М. Моделювання та програмування розвитку системи діяльності органів публічної влади у сфері зовнішньоекономічної безпеки України. Експерт: парадигми юридичних наук і державного управління, (3(21), 2023. С. 154-168. [https://doi.org/10.32689/2617-9660-2022-3\(21\)-154-168](https://doi.org/10.32689/2617-9660-2022-3(21)-154-168)
8. Кошиков Д. О. Адміністративно-правові засади реалізації державної політики у сфері забезпечення економічної безпеки держави : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2021. 485 с.
9. Кошиков Д. О. Адміністративно-правові засади реалізації державної політики у сфері забезпечення економічної безпеки держави : монографія / Д. О. Кошиков, [за заг. ред. О. І. Безпалової]. Харків : Факт, 2020. 480 с. ISBN 978-966-637-974-3.
10. Лисяк О.М. Економічна безпека держави в умовах її становлення. Економічний аналіз. 2021. No 1. Т. 31. С. 47-56.
11. Неустров Ю.Г. Роль інновацій у забезпеченні економічної безпеки. Агросвіт. 2022. No7-8. С. 103-108.
12. Овчарук, Е. (2023). Організаційно-правові механізми взаємодії органів публічної влади та бізнесу: теоретичні аспекти поняття. Аспекти публічного управління, 11(1), 35-43. <https://doi.org/10.15421/152305>
13. Прямухіна Н. Роль політичних механізмів у забезпеченні безпеки держави в економічній сфері. Літопис Волині, (25), 2021. С. 118-125. <https://doi.org/10.32782/2305-9389/2021.25.20>

1. Bilyk R.S. Mekhanizmy innovatsiinoi modernizatsii ekonomiky v umovakh hlobalnoho rozvytku. Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. 2019. Vyp. 26. Ch. 1. S. 17-24.
2. Verbytska H.L. Publichni mekhanizmy rozvytku innovatsiinoi diialnosti yak faktor zabezpechen-nia ekonomichnoi bezpeky Ukrainy. Aktualni problemy rozvytku ekonomiky rehionu. Vyp 20. T.2. 2024. doi: <https://doi.org/10.15330/apred.2.20.86-95>
3. Vorotin V.Ye., Shynkarov A.M. Publichna ekonomichna polityka Ukrainy: vyklyky voiennoho stanu. Visnyk natsionalnoho universytetu tsyvilnoho zakhystu Ukrainy. Seriya "Derzhavne upravlinnia". 2022. S. 66-75. DOI: 10.52363/2414-5866-2022-1-8.
4. Hlushko A.D. Derehuliatsiia biznes-seredovyscha v Ukraini v umovakh voiennoho stanu. Ekonomichna bezpeka: derzhava, rehion, pidpriemstvo: materialy Mizhnar. nauk.-prakt. Internet-konf., 29 veres. 2022 r. – Poltava: Nats. un-t im. Yurii Kondratiuka, 2022. – S. 24-27.
5. Zahurskyi V.F. Derzhavno-instytutsiine zabezpechennia innovatsiinoi modeli ekonomiky. Ekonomika, upravlinnia ta administruvannia. 2023. No 2. S. 144-149.
6. Ivanova V.M. Proektuvannia systemy publichnoho upravlinnia u sferi zovnishnoekonomichnoi bezpeky Ukrainy. Dniprovskiyi naukoviy chasopys publichnoho upravlinnia, psykhologii, prava. Vypusk 3, 2022. S. 36-41. DOI <https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2022.3.6>
7. Ivanova V.M. Modeliuvannia ta prohramuvannia rozvytku systemy diialnosti orhaniv publichnoi vlady u sferi zovnishnoekonomichnoi bezpeky Ukrainy. Ekspert: paradyhmy yurydychnykh nauk i derzhavnoho upravlinnia, (3(21), 2023. S. 154-168. [https://doi.org/10.32689/2617-9660-2022-3\(21\)-154-168](https://doi.org/10.32689/2617-9660-2022-3(21)-154-168)
8. Koshykov D.O. Administratyvno-pravovi zasady realizatsii derzhavnoi polityky u sferi zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky derzhavy: dys. ... d-ra yuryd. nauk: 12.00.07. Kharkiv, 2021. 485 s.
9. Koshykov D.O. Administratyvno-pravovi zasady realizatsii derzhavnoi polityky u sferi zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky derzhavy: monohrafiia / D.O. Koshykov, [za zah. red. O.I. Bezpalovoi]. Kharkiv: Fakt, 2020. 480 s. ISBN 978-966-637-974-3.
10. Lysiak O.M. Ekonomichna bezpeka derzhavy v umovakh yii stanovlennia. Ekonomichnyi anal-iz. 2021. No 1. T. 31. S. 47-56.
11. Neustroiev Yu.H. Rol innovatsii u zabezpechenni ekonomichnoi bezpeky. Ahrosvit. 2022. No 7-8. S. 103-108.
12. Ovcharuk E. (2023). Orhanizatsiino-pravovi mekhanizmy vzaïemodii orhaniv publichnoi vlady ta biznesu: teoretychni aspekty poniattia. Aspekty publichnoho upravlinnia, 11(1), 35-43. <https://doi.org/10.15421/152305>
13. Pryamukhina N. Rol politychnykh mekhanizmiv u zabezpechenni bezpeky derzhavy v eko-nomichnii sferi. Litopys Volyni, (25), 2021. S. 118-125. <https://doi.org/10.32782/2305-9389/2021.25.20>